

הצעה לפעילות עבור חניכי שכבת הנעורים לקראת יום זכויות הילד הבינלאומי 2001:

הקדמה:

ביום שישי לפני יומיים גיליתי הודעה שנכתבה בפורום הדיונים הארצי של "עכבר במדבר" על כך שביום שלישי הקרוב מתקיים יום זכויות הילד הבינלאומי. מיד נזכרתי שלפני זמן מה החליטו חברי הפורום על הקמת "צוות תגובות תנועת" שישמש בדיוק למקרים כאלו - הכנת הצעות לפעילות בנושאים אקטואליים העומדים על הפרק. מיד באותו הרגע שיגרתי לחברי הצוות אי מייל ובו הודעה על מועד ומקום ההתכנסות. אתמול, בשעות הלילה המאוחרות, נערכה לה "ישיבה וירטואלית" של מתנדבים משבטים שונים בכל רחבי הארץ שאת תוצאותיה, אתם מקבלים בקובץ זה.

"עכבר במדבר" שם לו למטרה לקדם את הפעילות התנועתית ברשת האינטרנט מתוך אמונה שזהו כלי העבודה שיאפשר את פיתוח התנועה, התבססותה בערים וביישובים ברחבי הארץ, והטמעת התהליכים החברתיים שהיא מקדמת. הישיבה הוירטואלית שנערכה אתמול וקובץ זה, מוכיחים שהאינטרנט הינו כלי עבודה יעיל ושימושי שראוי לאמצו למען כולנו.

כולי תקווה שתמצאו את הקובץ מועיל ושימושי, ונשמח מאוד אם תפיצו אותו ברבים, על מנת שגם אחרים יוכלו להיעזר בו.

עילי אבני, מנהל "עכבר במדבר"

חברי צוות תגובות: תם - רכ"ס כפר סבא, רועי - ניצני הנגב ב"ש, יונתן מלאמנט - שבט אביב ת"א, קרן - צופית חיפה, ניר - משואות יהוד, עידו - במדבר עומר, דורון - הדר רעננה, מעוז - בוגר הדר רעננה, הדר - ה. דר"ג, ענב - בוגרת אריות גדרות.

לתגובות והערות (בשמחה!) webmaster@zofim.co.il

ערך:

"... תנועת הצופים תשמור בתוכה וגם מחוצה לה על שיוויון בים בני האדם, שיוויון זכויות הזדמנויות וחירות הפרט ללא הבדל דת, גזע, מין ולאום..."
 "...תנועת הצופים תעשה כל שביכולתה לפתרון ממצוקות חברתיות..."

מטרת הפעולה:

- החניך יכיר את הצהרת זכויות הילד, תוכנה, מטרתה וחשיבותה.
- לאור ההכרה בחשיבות ההצהרה, החניך יפעל להפצתה ולמימושה.

מהלך הפעולה:

שלב מס' 1 - מטרת ההצהרה:

מקריאים בפני הקבוצה קטע קריאה אחד או יותר מתוך ספריו של יהודה אטלס (ראה נספח 2). מספרים להם שבכל מדינה ישנם חוקים שמגדירים את הזכויות של האזרחים ושואלים אותם האם לפי דעתם אוכלוסיית הילדים זקוקה להתייחסות מיוחדת. האם יש הבדל בין ילד לבין מבוגר. משתדלים לגרום להם להבין שילד פגיע יותר ממבוגר כיוון שלא תמיד הוא מודע לזכויותיו ולא תמיד יש לו את הכוח לעמוד על שמירתן. מטרת הצהרת זכויות הילד היא, מבחינה מהותית, להגדיר בצורה ברורה יותר את זכויות הילד במדינה. מבחינה מעשית - לתרום להעלאת המודעות לשמירת זכויות אלו. לאחר שהקבוצה מבינה שיש צורך בהתייחסות מיוחדת לאוכלוסיית הילדים, מספרים להם על דבר קיומה של ההצהרה (בלי לעסוק בתוכן שלה).

שלב מס' 2 - הכרת ההצהרה:

משחקים את משחק האילתורים הידוע "של מי השורה הזו?". כמו בתוכנית, גם כאן, נשחק משחקים שונים שבסופו של דבר החניכים יצרכו לנחש את הזכות אשר כתובה בהצהרה. כל משחק מבטא פסקה

אחת מתוך ההצהרה. באמצעות המשחק אמנם לא חושפים את ההצהרה כולה אך את הסעיפים המרכזיים שבה. שימו לב - מתודה זו דורשת שיתוף פעולה רב מצד הקבוצה. רצוי למשחקים הראשונים לנדב את ה"שחקנים" שבקבוצה כדי שיצרו את שיתוף הפעולה הדרוש.

משחק מס' 1 - דמויות במסיבה:

במשחק זה ישנו מתנדב שכביכול מארח בבית מסיבה. 5 ילדים אחרים מקבלים פתקים ובו לכל אחד יש תיאור לגבי אופי הדמות אותה הוא צריך לגלם. מותר למשחקי הדמויות לדעת מיהי הדמות של כל אחד. אחד אחד "נכנסות" הדמויות לביתו של המארח ולא מפסיקות להתנהג כפי שהיה כתוב להם בפתק. לאחר מספר דקות עוצרים את המשחק ועל המארח לנחש מהי כל דמות. לאחר שניחשו / לא ניחשו את הדמויות, מנסים לגלות באיזו זכות מדובר וחושפים בפני הקבוצה את הפסקה המתאימה (רצוי לתלות על הקיר עותק מוגדל של הפסקות).
הדמויות:

- ילד שעושים עליו חרם בכיתה והוא מתלהב מזה שהמארח מדבר / מתייחס אליו בכלל (המארח כמובן לא יודע שהילד בחרם ולכן הוא מתייחס).
- ילד שאין לו שם, אי אפשר לקרוא לו, הוא כל הזמן בודק אם קראו לו.
- ילד לא בוגר שלא מוכן לעשות שום דבר בלי אישור מההורים שלו.
- ילד מורעב שכל הזמן אוכל ומבקש אוכל מהמארח.
- מורה שמגיע למסיבה ונותן לכולם עונשים קולקטיביים מוזרים ולא קונבנציונאליים על שטויות.

החלק המתאים בהצהרה:

"זכותו של כל ילד לקבל הזדמנות ואפשרות לגדול ולהתפתח, גופנית, מוסרית, רוחנית, נפשית, רגשית, שכלית וחברתית בצורה בריאה ותקינה ובתנאים של חרות וכבוד."

משחק מס' 2 - אפקטים קוליים:

3 מתנדבים מקבלים סיטואציה שהם צריכים לשחק. במהלך האילתור של המשחק, ישנם שני מתנדבים נוספים שמשמיעים "אפקטים קוליים", שהשחקנים צריכים להגיב לפיהם (נפילה, פיצוץ, דלת נסגרת, ריצה וכו').
הסיטואציה: לאחר חיפוש רבים מרקו מוצא סוף סוף את אמא שלו וכשהם מגיעים בחזרה הביתה, אבא של מרקו מגרש אותם כי הוא כבר התחתן ויש לו משפחה אחרת. מרקו ואימו נזרקים לרחוב.
לאחר שהמשחק נגמר, על הקבוצה לנחש מהי הזכות המוזכרת בהצהרה.

החלק המתאים בהצהרה:

"זכותו של כל ילד לגדול בבית הוריו ולקבל שם הזנה, חינוך, הגנה, אהבה והבנה. ילד לא יופרד מהוריו אלא בנסיבות יוצאות מן הכלל. זכותו של הילד במקרה כזה לקבל תחליף בית מתאים, דומה עד כמה שניתן לבית הורים תקין תוך שמירת קשר עם משפחתו הטבעית."

משחק מס' 3 - מכונה דמיונית:

במשחק זה מקבלת קבוצת מתנדבים הוראה להתנהג כמו חבורת ילדים חסרי השכלה שמנסה להבין מה המכונה שמונחת מולם עושה. בשלב זה מביאים להם "מכונה" שהמדריך הכין מבעוד מועד (קופסה צבועה עם כמה אביזרים מחוברים, כפתורים, ציורים וכו'). מטרתם היא למצוא את השימוש הכי מצחיק למכונה.
מכונה אפשרית: מכונה שמכניסים לה דף מחברת ויוצא דף עם התשובות למבחן הקרוב (קופסת

קרטון עם חריץ לנייר בצד אחד, כיתוב מתאים, כפתורים לבחירת מקצוע: תנ"ך, אנגלית, מתמטיקה וכו', כפתורים להכנסת תאריך וכו' וכו'.
לאחר שהמשחק נגמר, על הקבוצה לנחש מהי הזכות המוזכרת בהצהרה.

החלק המתאים בהצהרה:

"זכותו של כל ילד לקבל חינוך חינוך בהיקף ובאיכות מירביים מגיל הגן ועד לסיום לימודיו התיכוניים, בדרך שתתאים ליכולתו, לכישוריו ולמיצוי מלא של הפוטנציאל הטמון בו."

משחק מס' 4 - א' - ב':

כמה מתנדבים עומדים בשורה ומקבלים נושא. עליהם לאלתר שיר / סיפור כאשר כל אחד, על פי תורו, מוסיף מילה שמתחילה באותה הבאה בתור ב: א' - ב'. למשל: אני, ביום, גימל, דרשתי, הסכמה...

הנושא שעליו עליהם לשיר / לספר: ילד קטן עובד בשוק הירקות בסחיבת ארגזים.
לאחר שהמשחק נגמר, על הקבוצה לנחש מהי הזכות המוזכרת בהצהרה.

החלק המתאים בהצהרה:

"זכותו של כל ילד להיות מוגן מפני:
ניצול לא הוגן במסחר, בפרסום וביחסים כלכליים.
תעסוקה העלולה לפגוע בבריאותו, בחינוכו, או בהתפתחותו התקינה.
חשיפה פוגעת בכלי התקשורת."

משחק מס' 5 - רק בריאות:

במשחק זה, בדומה למשחק מס' 1, יש כמה מתנדבים המגלמים דמויות שיש להם מומים משונים מאוד. הם מגיעים אחד אחד לביה"ח ועל האחות התורנית לנסות ולהבין מה יש להם.
דמויות:

- ילד שהקרום שמחבר בין האצבעות נחתך לו.
- ילד שהפופיק שלו מחורר והחור מגיע עד לבטן.
- ילד שהידיים שלו נתקעו מאחורי הגב.
- ילד שהשערות באף מפריעות לו לנשום.
- ילד שהצוואר שלו יכול להסתובב רק ימינה.

לאחר שהמשחק נגמר, על הקבוצה לנחש מהי הזכות המוזכרת בהצהרה.

החלק המתאים בהצהרה:

"זכותו של כל ילד לקבל טיפול רפואי, שכלי ונפשי בעת הצורך ומוקדם ככל האפשר מתוך מטרה למנוע מחלה, נכות, אוכל התפתחות בלתי תקינה."

לאחר שסיימה הקבוצה את כל המשחקים, יקריא המדריך את נוסח ההצהרה המלא (ראה נספח מס' 1).

שלב מס' 3 - חשיבות ההצהרה:

בשלב זה יערך דיון בקבוצה על מצב זכויות הילד בישראל. המטרה היא להביא את החניכים להכיר בכך שחשיבות השמירה על הזכויות גדולה ושלמעשה אנו נתקלים בהפרה שלהם בכל יום. מומלץ לפתוח בשאלה לקבוצה "האם מישהו, לאחר שהוא מכיר את נוסח הצהרת זכויות הילד, יכול לחשוב על דוגמאות למקרים המתרחשים בארץ והמהווים פגיעה בזכויות הילד?"
ניתן לתת דוגמאות ממקרים רבים ורצוי אך לשלב תוך כדי השיחה קטעי עיתון העוסקים בהפרת זכויות ילדים (ראה נספח מס' 3). ניתן לשלב בשיחה דיון על חשיבות הדיווח במידה ואנו יודעים על ילד / חבר שמפרים את זכויותיו, כמו במקרה של התעללות.

שלב מס' 4 - הפצת ההצהרה ומימושה:

בשלב זה רצוי מאוד, כשלב מסכם בפעולה, לתכנן עם הקבוצה / הגדוד פעילות המשך לפעולה שתביא לידי ביטוי את חשיבות הפצת ההצהרה ומימושה. מספר דוגמאות:

•

- פעילות הסברה בשבת / בית הספר / המרכז המסחרי בדבר זכויות הילד.
- התנדבות במקום המטפל בילדים שזכויותיהם נפגעו (מקלט לילדים מוכים, ניידות על"ם וכו').
- טקס בנושא זכויות הילד לחניכי השבט.

רשימת ציוד:

- קטעי קריאה יהודה אטלס
- פתקים למשחקים השונים.
- בריסטולים עם הפסקאות המתאימות מתוך ההצהרה.
- מכונה למשחק "המכונה הדמיונית"
- קטעי עיתונות.

נספח מס' 1 - הצהרת זכויות הילד

1. זכותו של כל ילד לקבל הזדמנות ואפשרות לגדול ולהתפתח, גופנית, מוסרית, רוחנית, נפשית, רגשית, שכלית וחברתית בצורה בריאה ותקינה ובתנאים של חרות וכבוד.
2. זכותו של כל ילד לגדול בבית הוריו ולקבל שם הזנה, חינוך, הגנה, אהבה והבנה. ילד לא יופרד מהוריו אלא בנסיבות יוצאות מן הכלל. זכותו של הילד במקרה כזה לקבל תחליף בית מתאים, דומה עד כמה שניתן לבית הורים תקין תוך שמירת קשר עם משפחתו הטבעית.
3. זכותו של כל ילד לקבל משעת לידתו או סמוך לה, שם ונתינות.
4. זכותו של כל ילד ליהנות מביטחון סוציאלי מעוגן בחוק, כולל קיצבאות, שירותים וטיפול רפואי, לו ולאִימו, לפני הלידה, במהלכה ואחריה.
5. זכותו של כל ילד לקבל חינוך חנם בהיקף ובאיכות מירביים מגיל הגן ועד לסיום לימודיו התיכוניים, בדרך שתתאים ליכולתו, לכישוריו ולמיצוי מלא של הפוטנציאל הטמון בו.
6. זכותו של כל ילד לקבל הגנה מלאה ויעילה מפני כל צורה של הזנחה, ניצול, התעללות, התאכזרות או השפלה - גופנית ונפשית - בבית הוריו או מחוצה לו.
7. זכותו של כל ילד להיות מוגן מפני: ניצול לא הוגן במסחר, בפרסום וביחסים כלכליים. תעסוקה העלולה לפגוע בבריאותו, בחינוכו, או בהתפתחותו התקינה. חשיפה פוגעת בכלי התקשורת.
8. זכותו של כל ילד ליהנות מההתייחסות מיוחדת של מערכת המשפט ואכיפת החוק כולל: ייצוג נאות והגנה משפטית מלאה בכל דיון משפטי הנוגע לו. מתן קדימות לעקרון טובת הילד בדיונים משפטיים, מעבר לשיקולים ולאִינטרסים אחרים. קבלת טיפול מקצועי ואי חשיפה לחקירה משפטית, במקרים של פגיעה ועבירה נגד גופו או רכושו.
9. זכותו של כל ילד העובר על החוק להתחשבות מיוחדת בגילו ובמצבו, לפטור מאחריות פלילית עד גיל הקבוע בחוק, ולטיפול מתאים ומיוחד כולל הפרדה ממבוגרים עבריינים כאשר חלה עליו אחריות פלילית.
10. זכותו של כל ילד לקבל טיפול רפואי, שכלי ונפשי בעת הצורך ומוקדם ככל האפשר מתוך מטרה למנוע מחלה, נכות, אוכל התפתחות בלתי תקינה.

11. זכותו של כל ילד הסובל מנכות, ממחלה, או מליקוי כלשהו, לקבל את החינוך והטיפול המתאימים שיבטיחו את מיצוי יכולתו וכישוריו, תוך שאיפה לשילובו המלא בחברה.

12. זכותו של כל ילד לקבל עדיפות בטיפול, בהגנה ובהצלה בעתות אסון וחרום.

הזכויות המפורטות בהכרזה זו מתייחסות לכל הילדים בישראל, ללא יוצא מן הכלל וללא כל הבדל או אפלייה מטעמים של גזע, דת, מין, מוצא, או טעם אחר כלשהו.

בכל מקום בהצהרה בו נאמר ילד הכוונה כמובן לילד ולילדה.

ערך: ד"ר יצחק קדמן

נספח מס' 2 - קטעי קריאה:

"על הילד הזה,
שהרביץ לי היום בגן,
אני חושב כל הזמן:
איך בעוד הרבה שנים,
אני אהיה גדול וחכם,
והוא ישאר סתם מטומטם..."

"כשהיא חוזרת הביתה מהעבודה,
אני יודע שזה הסוף:
לא חושב מה אני אעשה,
אני כבר אחטוף!"

כשהוא נותן לי מכה על היד,
אני נשבע מיד,
שעל הילדים שלי
אני לא ארים יד.
אבל אולי גם הוא,
לפני שהיה אבא,
חשב אותו דבר,
כשקיבל מכות מסבא..."

"כשאני מספר לאמא
שהוא כעס עלי או הרביץ או עשה לי משהו,
תמיד היא אומרת: "על אבא לא אומרים "הוא" "..."

מתוך: "אני רוצה שפתאום", "הילד הזה הוא אני", "גם הילד הזה הוא אני" מאת יהודה אטלס.

נספח מס' 3 - כתבות ונתונים:

מקבץ עונשין העבירה מול גזר הדין. דוגמאות מייצגות

- * בית המשפט המחוזי בתל-אביב גזר 9 שנות מאסר בפועל על חננאל אלקיים, שביצע עבירות מין חמורות ב-3 ילדות בנות פחות מ-14.
- * עברייני מין בן 59 שרצח בעבר אשה במהלך ניסיון אונס, חזר לסורו, הוחזר לכלא ובמהלך ביצוע עבודות שירות, תקף מינית את אחייניתו בת ה-14. הוא נידון לשש שנות מאסר.
- * 22 שנות מאסר נגזרו בבית המשפט המחוזי על אב ממרכז הארץ שהורשע באונס בתו במשך כ-7 שנים, במהלכן הרתה לו שלוש פעמים.
- * שנתיים וחצי מאסר לגבר שבעל בת 14.
- * 15 שנות מאסר לבחור שאנס באכזריות שתי צעירות.
- * שבע וחצי שנות מאסר לצעיר שאנס קרובת משפחה בת 12. השופטים כתבו כי אין אפשרות לטפל בו בשל חוסר הבנתו את חומרת מעשיו, והוסיפו עוד כי לא מדובר במעידה חד פעמית, וכי יש להחמיר במקרים של עבריינות מין בתוך המשפחה.
- * מאמן קבוצת נוער בכדורגל באיזור המרכז, הורשע בביצוע מעשים מגונים ונידון בבית משפט השלום בכפר סבא לחצי שנת עבודות שירות, לאחר עסקת טיעון שנחתמה בין הסניגוריה לבין התביעה.
- * שוטר מג"ב לשעבר נעצר בחשד כי ביצע מעשים מגונים בבתה בת ה-14 של חברתו לחיים, הלוקה בפיגור קל. הוא שוחרר בתנאים מגבילים.
- * גבר שאנס אשה לעיני ילדיה - נשלח ל-12 שנות מאסר.
- * 10 שנות מאסר לבן 63 שאנס ילדה במשך שנים. הוא נהג לקשור אותה והכריח אותה לצפות בסרטים כחולים. סניגורו טען כי קרום הבתולים של הילדה לא נקרע - ולכן ראוי להקל בעונשו.
- * 8 שנות מאסר לגבר שצילם קטינה בעירום וסחט ממנה יחסי מין.

מתוך מעריב 6.9.01

"כ-23 אלף בני נוער נשרו ממערכת החינוך"

כך גילו אתמול גורמי חינוך ואנשי סטטיסטיקה, בדיון שקיימה הוועדה המיוחדת שהוקמה בכנסת לבדיקת מצב נשירת התלמידים מבתי-הספר

8.9 אחוזים מבני הנוער בישראל בגילאי 14 עד 17 אינם לומדים בשום מסגרת חינוכית. סך-בכל מדובר בכ-23,114 בני נוער, שנשרו ממערכת החינוך. כך גילו אתמול גורמי חינוך ואנשי סטטיסטיקה, בדיון שקיימה הוועדה המיוחדת שהוקמה בכנסת לבדיקת מצב נשירת התלמידים מבתי-הספר.

למרות הנתונים הקשים, מה שהדאיג במיוחד את חברי הוועדה, בראשות ח"כ תמר גוז'נסקי, היא העובדה שהמדינה לא דואגת לאתר ולטפל בתלמידים הנושרים, ושלמעשה אין אף גוף ממשלתי שמופקד על הנושא. "החורים ברשת גדולים מאוד ואין מי שימלא אותם", אמרה ח"כ גוז'נסקי. "זו תעודת עניות למדינת ישראל, שמוותרים על מספר כה גדול של תלמידים", אמרה ח"כ ענת מאור.

לאחר דיון ארוך במהלכו אנשי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ואנשי משרד החינוך הציגו נתונים סותרים, איבד יו"ר ועדת החינוך של הכנסת, ח"כ זבולון אורלב, את סבלנותו ואמר: "הרי המדינה יודעת על הילדים האלה - אז איך לא יודעים היכן הם ולמה הם לא לומדים? כל הנתונים שמסרתם לנו הם על כרעי תרנגולת!".

מנהל המחלקה לביקור סדיר ולמניעת נשירה במשרד החינוך, מוטי בנאו, אמר כי "אנחנו לא מסוגלים לבצע את העבודה עם מספר קציני הביקור הנמוך שמוקצב לנו".

יהודה גולן

מעריב 30.5.01

קורבנות פגיעה מינית אינם נהנים

מאת דוקטור חניתה צימרין

ביהמ"ש קבע השבוע שנער בן 11 שנאנס הוא לא הקורבן. כניסה לחדר הטיפולים באל"י היתה מגלה שסבל וכאב הם שם המשחק

מאמצים רבים השקיעה מדינת ישראל בשינוי עמדות בכל הנושא של התעללות בילדים. השנים בהן נאמר שהאמא היהודיה אינה פוגעת, חלפו. התגברנו כמעט על הבושה, החשד והפחד. היום ניתנת לגיטימציה לדווח ולבקש עזרה.

אנו פונים אל הילדים ואומרים להם: זכותכם להגנה, אסור לפגוע בכם. אנו מביטיחים שכאשר הם יבואו אלינו נאמץ אותם אל ליבנו, נשמור עליהם, יהיה להם טוב.

ילד אחד האמין לנו וביקש עזרה. בחודשים האחרונים מטפלת אל"י בילד קטן בן 11, אשר נאנס במשך שנתיים על-ידי גברים מבוגרים. בחדר הטיפולים למדנו לדעת על הסבל שעבר, האימה וחוסר-האונים. במקביל לטיפול אמרנו לילד שיהיה צדק. הפוגעים-הרעים יובאו בפני שופט ויבואו על עונשם.

כשהסתיים המשפט למד הילד שאנחנו המבוגרים שוב לא עמדנו בדיבורנו. עולם המבוגרים או אולי המדינה בגדו בו שנית. אמרו שהוא בעצם הנהנה ולא הקורבן, אמרו שהוא מיומן בפעילות מינית ולכן הפוגעים אולי לא אשמים כל-כך.

כניסה לאינטימיות של חדר הטיפול באל"י היתה מגלה שסבל וכאב הם שם המשחק, ולא הנאה. לפעמים הילד משתף פעולה ואולי נראה נהנה, לפעמים משים עצמו ישן וכאילו לא יודע כלל שנפגע. הוא עושה זאת כדי להקטין את הזוועה ולצמצם את ההשפלה, כדי לשרוד.

עולמו הפסיכולוגי של הילד הנפגע מינית מקפל בתוכו רגשות מנוגדים. אפילו אם קיימת אהבה לפגוע או "הנאה" מהמעשה, היא לעולם, לעולם לא גוברת על הזוועה.

בקשתי ממי שמופקד על הטיפול והצדק, כאשר הילד מגיע אלינו, בואו נעמוד בהבטחה ונשמור עליו.

- הכותבת היא מייסדת ומנהלת אל"י, האגודה להגנת הילד

מתוך מעריב, 26.10.01

תש"ס	תשנ"ט	תשנ"ח	תשנ"ז	תשנ"ו	תשנ"ה	מגזר	
85,600	82,700	82,000	77,000	76,000	77,200	יהודי	קבוצת הגיל באוכלוסייה
13,900	13,200	13,700	16,000	15,400	15,200	ערבי	
2,100	2,100	2,000	2,200	2,100	2,000	בדואי בנגב	
2,100	2,000	2,100	2,200	2,200	2,200	דרוזי	
4,100	4,200	3,900	3,700	3,700	3,500	מזרח ירושלים	
83.02	85.44	84.16	87.46	89.45	83.80	יהודי	אחוז הלומדים ב"ב
71.18	73.39	67.34	57.87	58.16	56.76	ערבי	
62.81	57.43	49.65	42.95	41.43	33.15	בדואי בנגב	
79.76	83.70	76.00	69.32	70.55	64.77	דרוזי	
0.00	0.00	0.00	-	-	-	מזרח ירושלים	
45-56	45.92	43.07	43.71	45.06	43.82	יהודי	אחוז הזכאים לבגרות
28.95	31.54	27.41	23.20	23.11	22.21	ערבי	
16.76	13.14	9.60	10.27	5.95	5.70	בדואי בנגב	
28.57	35.35	29.76	24.05	27.59	28.68	דרוזי	
-	-	-	-	-	-	מזרח ירושלים	

הערה: בקבוצת הגיל נכללים כ-6,800 גילאי 17 במגזר החרדי, הלומדים במוסדות שלא מגישים את תלמידיהם לבחינות בגרות. ללא אוכלוסייה זו אחוז הלומדים ב"ב לבגרות במגזר היהודי הוא 90.18% מהשתנון ואחוז הזכאים לבגרות הוא 49.48%.

קישורים לאתרי זכויות ילדים רלוונטיים:

האתר של המועצה הישראלית לשלום הילד, הגוף המוביל במדינה בנושא שמירת זכויות הילד.

<http://www.site-effect.co.il/shlom>

אתר מעולה לקידום זכויות הילד בישראל

<http://www.my-rights.org.il>

האתר של העמותה להגנת הילד, עמותה שנותנת מענה לילדים במצוקה.

<http://www.eli.org.il/Content/index1.asp>

האתר של סניף תל אביב של אגודת ער"ן - עזרה ראשונה נפשית.

<http://www.geocities.com/HotSprings/7207/hebrew.asp>

האתר של הארגון הבינלאומי מטעם האו"ם הפועל
למען זכויות הילד בעולם.

<http://www.unicef.org>

האתר של הסניף הישראלי של ארגון אמנסטי - ארגון
עולמי לשמירת זכויות האדם.

<http://www.amnesty.org.il>

טלפונים לשעת חירום:
(מומלץ לחלק לחניכים)

מרכז לסיוע קורבנות אונס: 03 - 5176176
קו סיוע ארצי לגברים ולנערים נפגעי תקיפה מינית: 03 - 5179179
קו חירום למניעת אלימות במשפחה: 1 - 800 - 220000
ער"ן: 1201
אל"י: 1 - 800 - 223966
המועצה לשלום הילד: 02 - 6780606